

СТАНОВИЩЕ

от: **доц. д-р Камен Димитров Петров** - Катедра „Регионално развитие” Факултет „Управление и администрация” Университет за национално и световно стопанство
Научна специалност: „Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 4.4 „Науки за земята”, научна специалност „География на населението и селищата в СУ “Св. Кл. Охридски“.

Автор на дисертационния труд: **Цонка Александрова Игнатова**

Тема на дисертационния труд: „Икономогеографското състояние като фактор при формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в общ обем от стандартни страници, въведение (5 страници), основен текст, изложен в три глави (158 страници), заключение (2 страници), библиография (10 страници) и приложения и анкета (5 страници). Библиографският апарат включва 161 източници от които 97 на кирилица и 64 на латиница. Основните му части са взаимно свързани и разработени в логическа последователност. Съдържанието на труда е структурирано в общоприетите норми и изисквания и съдържа всички необходими реквизити за този тип разработки. В първата глава са засегнати теоретичните постановки възникване и развитие на административно териториалното деление на България. Обърнато е внимание върху особеността на промените, по отношение на административно-териториалното деление на страната, свързани с военни, политически и социално-икономически процеси, оставили траен белег на Балканския полуостров. Разгледан е процеса в хронологически план като е обърнато внимание на проблемите на структурирането на административните единици и логиката на тяхното изграждане. Сравнени са предимствата и недостатъците на административно-териториалното устройство. Констатирано е, че административно-териториалното устройство и единиците за местно административно управление са едни от най-значимите сегменти на държавния апарат. Държавата като обект се идентифицира с територията, а чрез териториалното деление на гражданите се дава възможност да се изпълняват публични права и задължения. В края на главата са изведени съответните изводи и препоръки.

Във втората глава е озаглавена „Класификация и определяне на стратегически цели на NUTS в Република България“ са разгледани като елементи на международното статистическо сравнение на европейските регион и възможностите за тяхното управление. Изведено е мястото и значението на броя на населението, което е най-важният критерий за определяне нивото, в което ще попадне даден регион за развитието на икономиката в страната и региона. Направен е обзор относно дефинирането на понятието „регион. Авторката допуска, че многообразието от определения на понятието "регион" е резултат от многообразието на различните видове, съществуващи в реалната

практика. Отсъствието на единно понятие не означава в никакъв случай отсъствие на практика по разделянето територията на отделните страни на региони.. Изведени са положителните и отрицателните на състоянието на 6-те района за планиране. Извършеният кратък социално – икономически анализ и направената кратка ретроспекция на районите дава основна рамка към която да се определят процеси за развитие на силните страни и отстраняване на слабостите при формиране на трайно устойчиво развитие на административните центрове. Приоритетното финансиране на проекти с национално и регионално значение в областта на транспортната, инфраструктура и земеделието ще имат положително отражение върху добрата пространствена микро и макро икономическа рамка на районите.

В третата глава е озаглавена „Формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България“. В нея е направен анализ и препоръки оптимизиране управлението на ниво области в България. В тази част на изследването авторката приема, че промяната на районите и техните граници е свързано със създаването на силни административни центрове, имащи нужните ресурси да изграждат работещи общини с трайна уседналост на населението в трудоспособна възраст. Изведени са група предложения за формиране на нови райони за планиране, което като цяло не е новост, но от друга страна показва научните търсения за оптимално райониране. Според авторката новото райониране трябва да почива на преформулирането на административните райони и най-вече обвързването им със стратегическите документи, както и реализирането на групи регионални политики, които да посочат начинът на управление на територията и постигането на икономическите резултати на регионално ниво. В тази част е направен кратък анализ на ситуацията в областите на България като са отчетени съответните им особености в сепмъл вариант. Това показва сходни проблеми на областно ниво, които кореспондират с заложената цел и задача на авторката. На практика получените резултати са представени под формата на модел за приложение базирано на анкетно проучване. От получените резултати на емпирично изследване включващо излагане на мнения, използване на статистически данни, теоретични школи и качествени и количествени методи, може да се направи обосновано предположение, че в районите от ниво 2 и в областите (на ниво 3) следва да се създават необходимите институционални мерки и подобрени процедури, с цел оптимизиране на структурните звена и организацията на дейността на областната администрация за ефективно и ефикасно управление на дейности, свързани с политиката за регионално развитие.

Изводите и обобщенията до които той е достигнал засягат както фундаментални проблеми така и въпроси от злободневен характер.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд и на получените резултати

Темата на дисертационния труд „Икономогеографското състояние като фактор при формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България“ е актуален и провокира изследователски интерес. Изследването на посветено на проблеми от регионален и устройствено-териториален характер в голяма степен извежда редица управленски и програмни дефицити на регионалното развитие на страната, което засилва дисертабилния характер на труда. Благодарение на възможностите, които предоставя интернет, изготвената стратегическа рамка на регионалното развитие, подобрения институционален характер на общините ни предоставят възможност да се анализират повече инструменти за управление, които опосредстват, разширяват и подпомагат дейността на регионалното развитие. В подобен порядък и е систематизирания труд на

докторантката. В разработката са засегнати важни и съвременни въпроси, които могат да бъдат проучвани на различни равнища, включително и в научната сфера. Актуалността на темата е представена и аргументирана във въведението на настоящия труд. Обектът и предметът на изследване са правилно формулирани и кореспондират коректно със темата на дисертацията и нейната актуалност. Формулираната изследователска теза е подкрепена от целта на изследването. Поставените задачи обхващат възможно най-пълно всички аспекти на изследването. Методологията на изследването е подбрана правилно и е приложена коректно. За постигане на поставената цел и за решаване на произтичащите от нея задачи в дисертационния труд е приложен системния подход, комплексния и холистичния подход, както и традиционните научно-изследователски методи, от рода на метода на анализа и синтеза, метода на наблюдението, метода на групировката, метода на анкета, графичните методи, диференцирания, аналитичния и комбинирания методи. Проучена е наша и чуждестранна специализирана литература На база проведените проучвания и изследвания, докторантката постига заложената цел и доказва поставената теза. Научните резултати са заложи и в голяма степен постигнати, направен е и опит за доизясняването на терминологичните уточнения в областта на регионалните науки и полето на регионалното развитие.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Представеният научен труд съдържа добри приложни аспекти и резултати, които притежават характеристики на приноси. Мисля, че така възприетата структура от докторанта, осигурява необходимото органическо единство на компонентите на научния труд в тяхната взаимна връзка, обусловеност, целенасоченост и определеност. Изследването представлява едно допълване на натрупания опит в икономогеографското състояние като фактор при формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България в страната. От друга страна може да се приеме като реално проучване за резултатите от приложението на инструментите на управление на регионалното развитие. Липсата на достатъчно опит в областта на функционирането на административно-териториалното управление на страната и опита да се очертаят базови постановки и модели макар и в по-семпъл вариант придава на дисертационния труд теоретико-методически характер. На база на попълването и обработката на анкетните карти, са изведени резултатите, които са анализирани въз основа на всички предварително дефинирани критерии. Изводите са оптимални за подобно изследване. Отделни авторови идеи Цонка Александрова Игнатова са представени и в други публикации. Следва да отбележа, че подкрепям изведените от докторантката научни и практико приложни приноси.

IV. Оценка на публикациите по дисертацията и автореферата

Авторефератът е в общ обем от 35 страници и представя достоверно, пълно и в логическа последователност съдържанието на дисертационния труд. Авторефератът улеснява четенето и лесното възприемане на съдържанието на дисертационния труд. Разискваните в дисертационния труд основни аспекти намират място в представения автореферат. Неговото съдържание кореспондира с основния труд, като представя в синтезиран вид изследвания проблем.

Поместената декларация за оригиналност потвърждава, че дисертацията е изцяло авторски продукт и че при нейното разработване не са нарушени авторските права на чужди публикации и разработки. В последната част са посочени справка за приносите на

докторанта. Публикацията е свързана пряко с темата на научния труд и отразява част от получените в дисертацията резултати.

V. Критични бележки и препоръки

Смятам, че трудът би се подобрил, ако има по-систематизиран характер, който да обърне внимание върху сравнението на йерархичната подреденост на хоризонтално и вертикално ниво на административно-териториалните единици. Работата би спечелила ако в дълбочина се изведат спецификите на регионалното развитие като фактор при формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България. На практика трябва са отчитат и достойнствата на представения дисертационен труд, защото той има своята логика и обоснованост. Това ми дава основание да отчета, че нямам съществени критични бележки към докторантката Цонка Александрова Игнатова освен възможността да разшири полето на научните си търсения. Това означава в бъдеще да развива своите виждания чрез съответните публикации свързани с обобщения и изводи, като изяснява какво да се съхрани от настоящето и как да се преодолеят несъответствията между новите факти и съществуващите теоретични схващания. Препоръчвам ѝ в бъдеще да насочи своите изследвания към функционирането на системните връзки между общините и областите в България, като се съсредоточи върху инструментите и тенденциите за извеждането на дефицитите за управлението на територията, както и ролята на основните органи в тях.

IV. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационния труд на тема „Икономогеографското състояние като фактор при формирането на стратегически цели на ниво NUTS 3 в Република България“ с автор Цонка Александрова Игнатова представлява самостоятелно и научно изследване, в което се констатира познаване на разглежданата проблематика, методологически и научно издържан текст и систематизирани аналитични способности на авторката. Разработеният дисертационен труд от Цонка Александрова Игнатова отговаря по съдържание, обем и структура на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение. Научните и практико-приложните приноси притежават изследователски характер.

Въз основа на отделните компоненти на настоящото становище и предвид цялостната ми оценка на труда, базирана на неговата актуалност, съдържание и приноси, предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъди ОНС „доктор“ по научната специалност „География на населението и селищата“ в професионалното направление „Науки за земята“ на Цонка Александрова Игнатова

Дата: 14.05.2020 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Камен Петров